Hoofdstuk 1.
Het Amsterdamse Bos nader bekeken

1.1 *Aanleiding*

Het ambitiedocument ~~S~~*tadsbos van de Toekomst* vormt samen met *De Uitvoeringsagenda* het kompas voor de kansen en keuzes die het Amsterdamse Bos biedt op de kortere en langere termijn. U hebt een document in handen dat het resultaat is van intensieve samenwerking met belanghebbenden van het Amsterdamse Bos. Het verleidt en inspireert initiatiefnemers en andere betrokkenen tot het maken van innovatieve plannen met als doel dat het Amsterdamse Bos haar onderscheidende en unieke karakter behoudt en versterkt.
Het coalitieakkoord 'Een nieuwe lente, een nieuw geluid', is de aanleiding om een Bosplan nieuwe stijl te maken. Met ambities die passen bij deze tijd met aandacht voor natuurwaarden, verdienvermogen en positionering van het Bos in nauw overleg met iedereen die betrokken is bij of een belang heeft in het Bos.
Nieuwe stijl omdat - anders dan bij eerdere Bosplannen - de omgeving van het Bos intensief heeft meegewerkt en meegedacht over de manier waarop de verschillende ambities van het Bos naast elkaar en met respect voor elkaar gerealiseerd kunnen worden. Deze aanpak heeft geleid tot dit breed gedragen *Bosplan*.
Het laatste vastgestelde Bosplan dateert alweer van 2012. Sindsdien is er veel veranderd. Ontwikkelingen als toenemende verstedelijking, veranderend ruimte gebruik en het toenemend belang van natuurbehoud en biodiversiteit vragen om een nieuwe afweging van belangen in het Bos. Dit Bosplan biedt daarop een goed onderbouwd antwoord.

1.2 *De Uitdagingen voor het Amsterdamse Bos*

De uitdagingen voor het Bos zijn samen te vatten in vier thema's: Beschermen, Bereikbaarheid, Benutten& Ontwikkelen en Positioneren & Verbinden. Het zijn geen nieuwe thema's voor het Bos. Wat wel nieuw is, is de urgentie en relevantie waarmee deze vier thema's zich manifesteren. Een korte impressie:
Onder het thema **Beschermen** wordt verkend op welke manier de natuur- en cultuurwaarden van het Bos kunnen worden behouden en te versterkt en hoe tegelijkertijd de –zo kenmerkend voor het Bos!– balans tussen natuur en recreatie (in al zijn verschijningsvormen) kan worden behouden.
Bij het thema **Benutten en ontwikkelen** wordt aangegeven op welke manier het Bos ruimte wil bieden aan maatschappelijke en recreatieve activiteiten die aansluiten bij de gebruikers van de 21ste eeuw. En welke randvoorwaarden en kaders daarbij horen.
Bereikbaarheid is al decennia een belangrijk item voor het Bos. Hoe kan het Bos bereikbaar blijven voor iedereen en tegelijkertijd het autogebruik in het Bos terugdringen? Dat vergt creativiteit en investeringen in andere en nieuwe vormen van vervoer.
Tot slot laat het Bos onder het thema **Positioneren en verbinden** zien welke stappen het Bos wil zetten om de ambities in dit ambitiedocument te realiseren. Zo vraagt het Stadsbos van de Toekomst om een eigentijds verhaal, een daarbij passende marketing- en communicatie aanpak en nieuwe vormen van samenwerking met collega's in

Amsterdam en Amstelveen, ondernemers, gebruikers en omwonenden. De uitwerking van deze vier thema's in concrete acties gebeurt in hoofdstuk 4.
De vier thema's zijn breed en veelomvattend. Vandaar dat is gekozen om ze te benaderen vanuit vier principes die aansluiten bij het coalitieakkoord en de opdracht van de wethouder om een concreet en toepasbaar Bosplan te maken. Daarnaast passen deze principes bij de wens van de Bosorganisatie om zich in die richting te ontwikkelen. Een richting die ook vanuit de in- en externe expertmeetings naar voren is gekomen als duidelijke aanbeveling om de ambities van het Stadsbos van de Toekomst te kunnen realiseren. Die vier principes zijn: Samen en participatief, Van uitvoeren naar faciliteren, Toegankelijk voor iedereen, Verdienvermogen nader verkent.

Samen en participatief
Het Amsterdamse Bos is op een cruciaal punt beland. Na bijna 85 jaar is het Bos volwassen. De kernvraag is hoe we de natuur- en cultuurwaarden van het volgroeide Amsterdamse Bos kunnen behouden voor de toekomst in een sterk veranderende omgeving. Niet eerder is het Bos geconfronteerd met een dergelijke uitdaging: de druk van de stad, klimaatverandering, het duurzaamheidsvraagstuk, natuurwaarden versterken naast toenemende recreatie, bereikbaarheid, bijdragen aan maatschappelijke opgaven, digitalisering en meer nadruk op het 'verdienvermogen' van het Bos (afgezet tegen economische- en sociale waarden). Dat vergt keuzes die verder reiken dan één bestuursperiode en die verder reiken dan Het Bos alleen.
Kortom,
Voor draagvlak en robuuste oplossingen is het essentieel dat het Bos op structurele basis gaat samenwerken met haar omgeving. Niet alleen met partijen in het Bos maar ook in stad en regio.

Van uitvoeren naar faciliteren
Het Amsterdamse Bos is altijd gekenmerkt door een integrale beheerorganisatie die verantwoordelijkheid voor beleid, uitvoering en beheer. Dat is nog altijd het geval. Echter, de afgelopen jaren worden in Amsterdam worden taken meer en meer gecentraliseerd (Stadswerken) en geüniformeerd (assetmanagement). Dat betekent dat Het Bos steeds vaker moet 'meespelen' aan centrale tafels om de toekomstige belangen van Het Bos te borgen. Dit vergt extra inzet en expertise van mensen. Belangrijk om gewenste middelen voor bijvoorbeeld achterstallig onderhoud te genereren maar ook om de ambities en kansen van het Bos te verzilveren.

Met alles zèlf willen doen, loopt het Bos meer en meer tegen haar grenzen aan. Dat is niet langer verantwoord en mogelijk. Juist om de integraliteit van het Bos te borgen wil de Bosorganisatie een andere koers gaan varen. Een koers waarin zelf organiseren en doen wordt bijgestuurd naar faciliteren en regisseren. Dat gebeurt niet van de een op andere dag maar is wel een richting die essentieel is voor het voortbestaan van het Bos als integrale organisatie. Verderop in het ambitiedocument is dit verder uitgewerkt. .

Toegankelijk voor iedereen
Het Bos zit in een spagaat als het gaat om toenemende druk op bescherming van natuurwaarden en de noodzaak tot uitbreiding van recreatie- en sportvoorzieningen.

De ambities van het college en de provincie zijn allereerst gericht op het behouden en versterken van de landschappelijke waarden. De NNN-normen (Natuur netwerk Nederland) bepalen wat er kan of mag in het groene gebied, waaronder het Amsterdamse Bos. Dat biedt weinig ruimte voor het uitbreiden van sport-, recreatie- en andere vrijetijdsvoorzieningen. Kortom, het borgen van deze belangen vergt extra aandacht in een tijd dat omwonenden van het Bos steeds meer behoefte krijgen aan grote groengebieden om te recreëren en te sporten.
Ook wil het Bos toegankelijk blijven voor iedereen. Zowel financieel (geen of weinig toegangsprijs), sociaal (oud en jong) en digitaal (wifi)

Verdienvermogen nader verkend
De exploitatiebegroting van het Bos schiet al lange tijd te kort. Het wegwerken van achterstallig beheer en onderhoud en de wens en noodzaak om de ambities van het bos te realiseren, laten al jaren een oplopend te kort zien.
Een van de manieren om hiermee om te gaan is het verkennen van verdienmogelijkheden voor het Bos. Kortom, op welke manier kan het Bos omzet genereren en daarmee de begroting aanvullen zonder (al te zeer) afbreuk te doen aan de sociale en financiële toegankelijkheid?
Dit vergt (veel) tijd en een cultuurverandering bij zowel ondernemers die profiteren van het groen als bij gebruikers. Dat gaat in kleine stapjes. Zowel aan de kant van de beheerder (het Bos) als aan de kant van de exploitant/gebruiker. Beide partijen moeten er klaar voor zijn. Tegelijkertijd vraagt het ook steeds dat er zorgvuldig met het Bos wordt omgegaan. Dat vraagt om duidelijke spelregels (zie hoofdstuk 5).
Nu is de zogeheten zorgplicht in veel opzichten vrijwillig. Of dit ook anders kan en moet is een mooi putnom de discussie te openen. Het voorgestelde BosBeraad (hoofdstuk 4) kan hierin een belangrijke rol vervullen.

1.3 Aanpak

De aanpak van om tot dit ambitiedocument te komen kenmerkt zich in twee woorden: participatie en inclusief: iedereen kon en mocht meepraten over dit nieuwe Bosplan. De hele Bosorganisatie is nauw betrokken geweest bij het tot stand komen van de plannen. Daarnaast zijn een 30 tal experts geïnterviewd en zijn in een vijftal expertsessies in- en externe betrokkenen bij het Bos geconsulteerd en bevraagd.
Vervolgens zijn +/-100.000 mensen uit Amsterdam, Amstelveen en Aalsmeer via een online enquête bevraagt over het Bos (verwachte respons 5 tot 6 duizend). Van de respondenten kan een 100-tal personen zich opgeven voor vier schouwen in het Bos die deze zomer plaatsvinden.
Deze uitgebreide participatie vormt de opmaat, zo is de ambitie van de Bosorganisatie om participatie met en consultatie van de omgeving structureel te borgen. In hoofdstuk 4, actie 11, wordt deze ambitie verder uitgewerkt.
Om de ambities goed te laten aansluiten bij de huidige stand van het Bos zijn dit voorjaar twee onderzoeken verricht:
1. Meting naar bezoek en waardering voor het Amsterdamse Bos onder stadsbewoners, waarbij voor het eerst ook inwoners van Amstelveen zijn bevraagd

2. Een uitsnede Amsterdamse Bos in het Groot Groen Onderzoek, de onderzoekers van dit onderzoek hebben specifieke vragen over het Amsterdamse Bos meegenomen.
Een uitgebreid overzicht van de participatie activiteiten staat beschreven in bijlage 2

1.4 Samenvatting

Wordt een bijlage gebaseerd op de 'praatplaat' die nu wordt omgevormd naar samenvatting.